

مقاله پژوهشی

تأثیر مصاحبه انگیزشی بر رفتارهای خود مراقبتی سلامت دهان و دندان در دانش آموزان دبیرستانی شهر قزوین

عیسی محمدی زیدی^۱، میر سعید یکانی نژاد^۲، آرش اکابری^۳، امیر پاکپور حاجی آقا^{۴*}

^۱استادیار گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت و پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
^۲دانشجوی دوره دکتری تخصصی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
^۳کارشناسی ارشد آمار، مرکز تحقیقات اعتبار و علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
^{۴*}نویسنده مسئول: قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده بهداشت
پست الکترونیک: pakpour_amir@yahoo.com

وصول: ۹۱/۸/۸؛ اصلاح: ۹۱/۱۲/۱۲؛ پذیرش: ۹۱/۱۲/۲۱

چکیده

زمینه و هدف: پوسیدگی دندان در دانش آموزان ایرانی شیوع بالایی دارد و مطالعات نشان داده است که مصاحبه انگیزشی قادر به ایجاد رفتار سالم در طیف وسیعی از موضوعات بهداشتی است. هدف این مطالعه بررسی تأثیر مصاحبه انگیزشی در ارتقاء رفتارهای خود مراقبتی دهان و دندان در دانش آموزان پسر دبیرستان‌های شهر قزوین بود.

مواد و روش کار: در یک پژوهش نیمه تجربی بر اساس روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای و با انتخاب تصادفی ۴ دبیرستان پسرانه، ۴۰ دانش آموز به هر یک از گروه‌های تجربی و کنترل اختصاص یافتند. پروتکل مداخله‌ای بر اساس توصیه‌های میلر و رولینگ در ۶ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای با تکیه بر نیازسنجی اولیه و با هدف ارتقای مهارت‌های مقابله‌ای و حل مسئله اجرا شد. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه خودگزارشی قبل، ۲ و ۶ ماه بعد از مصاحبه انگیزشی اندازه‌گیری شدند. در نهایت داده‌ها وارد نرم افزار SPSS ۱۷ شد و با استفاده از آزمون‌های توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان دهنده تغییر معنادار نگرش (از $14/82 \pm 3/64$ به $25/75 \pm 3/86$)، قصد رفتاری (از $11/03 \pm 4/15$ به $37/18 \pm 3/37$) و خودکارآمدی (از $37/65 \pm 9/43$ به $52/93 \pm 7/48$) در گروه تجربی بود ($P < 0/001$). همچنین میانگین رفتار مسواک زدن (از $0/79 \pm 0/33$ به $1/24 \pm 0/37$) و استفاده از نخ دندان (از $0/30 \pm 0/32$ به $0/42 \pm 0/21$) در گروه تجربی افزایش معنادار نشان داد ($P < 0/001$).

نتیجه‌گیری: مصاحبه انگیزشی قادر به بهبود پیش‌آیندهای روانشناختی و همچنین رفتارهای خودمراقبتی سلامت دهان و دندان است و می‌تواند به عنوان جزء موثر برنامه‌های پیشگیری و ارتقای سلامت دهان و دندان نقش مهمی را ایفا نماید.

واژه‌های کلیدی: سلامت دهان و دندان، مصاحبه انگیزشی، آموزش بهداشت، دانش آموزان.

مقدمه

توسعه ایجاد کرده است [۲]. واقعیت آن است که حدود ۶۰-۹۰ درصد از کودکان سنین مدرسه مبتلا به پوسیدگی دندان هستند [۳]. شاخص DMFT (Decayed Missing Filled Teeth) که نشان دهنده تعداد دندان‌های پوسیده، دندان‌های کشیده شده و دندان‌های ترمیم شده است. هرچه این عدد بالاتر باشد نشانگر آن است که بهداشت دهان و دندان و فرهنگ پیشگیری در آن جامعه پایین‌تر است. متأسفانه شاخص

در حال حاضر پوسیدگی دندان و بیماری‌های پریدونتال شایع‌ترین بیماری‌های جهان به حساب می‌آیند [۱]. تغییرات پدید آمده در روش زندگی، تحول در زندگی شهرنشینی، محدودیت دسترسی کودکان به خدمات و مراقبت‌های دهان و دندان بر حسب موانع اقتصادی، اجتماعی و غیره همگی موجبات بالا رفتن میزان شیوع پوسیدگی دندان را در بسیاری از کشورهای در حال